

Llengua i diversitat cultural

Published by [Interarts](#) [1] on 11/01/2022 - 14:20

[Gemma Carbó](#) [2], Presidenta del Patronat de la Fundació Interarts | 17/12/2021

La relatora especial pel dret a l'educació, la Dra. Koumbou Boly Barry va publicar el passat mes d'abril un informe sobre les dimensions culturals del dret a l'educació[1]. D'entrada pot semblar una obvietat, però és molt rellevant que els mecanismes de protecció dels drets humans plantegin aquesta qüestió.

En una contundent declaració de la necessitat de repensar els sistemes educatius, la relatora afirma que cal canviar moltes perspectives i considerar la vida educativa i tots els recursos culturals com a bens comuns. Per exemple, segueix dient, el dret de totes les persones a aprendre i expressar-se en una o més llengües és indissociable de la preservació de la riquesa de les llengües i els valors de la diversitat.

Les primeres polítiques culturals a Catalunya durant la Transició, son les polítiques lingüístiques: la Llei 7/1983, del

18 d'abril, de normalització lingüística, modificada després per la Llei 1/1998, del 7 de gener, de política lingüística. Son lleis que es poden entendre com "culturals" i que preveuen clarament un vincle directe amb els sistemes educatius: calia regular un model d'immersió de les migracions castellanoparlants que ha estat reconegut com a cas d'èxit arreu del món. Per fer-ho l'escola era essencial i vàrem ser exemplars en la regulació del català com a llengua pròpia i idioma oficial en la creació d'un model d'escola pública en català, més enllà de les crítiques que avui s'hi estan adreçant.

En aquestes darreres dècades, la realitat sociolingüística i cultural a Barcelona ha canviat de manera radical. De les dues llengües habituals, més o menys properes, hem passat a un escenari de gran diversitat cultural.

No obstant això, no hem cregut mai en el poder real de la cultura com a factor estructural de la nostra societat i d'aquí ens venen bona part dels mals actuals. Les llengües són vehicles d'expressió d'identitats que combinen amb d'altres llenguatges com la música, la dansa, el cinema, la fotografia, els videojocs, la literatura oral, la televisió...

No hem invertit esforços ni reconegut la rellevància d'aquesta producció cultural i sobretot, no l'hem vinculat a l'educació. Potser per això els nostres joves canten, creen, ballen, dibuixen i somien en castellà o en anglès i probablement per aquest motiu, ens estem perdent la possibilitat d'enriquir la nostra expressió artística amb l'aportació de tantes altres llengües i mirades culturals que avui són presents a la nostra societat.

Les polítiques lingüístiques a Catalunya han estat un èxit, ara cal seguir avançant en la protecció de la diversitat lingüística amb polítiques d'interculturalitat i d'impuls a la diversitat d'expressions culturals. Les tecnologies aplicades a les traduccions i interpretacions seran fonamentals sempre i quan dialoguin també amb els llenguatges artístics.

L'educació intercultural, nascuda fa ja uns anys a l'entorn americà, parteix de la diversitat com un valor positiu no centrat en la diferència i el caràcter estàtic de les identitats culturals, sinó en el procés de diàleg permanent entre individus i col·lectius. Com assenyalen Baricco (Baricco, 2006) i Bauman (Bauman 2007, 2008), els joves del segle XXI no necessiten arrels sinó àncores, que els permetin navegar constantment per un món global. La interculturalitat és una condició vital i la diversitat forma part del seu propi ADN, individual i col·lectiu.

Aquesta és la nova realitat a què l'escola i l'educació, avui, s'enfronten i per a la qual no hi ha, encara, respostes crítiques. La interculturalitat com a perspectiva pedagògica, avui, reclama canvis significatius no només en els continguts i les formes escolars sinó també en la pròpia estructura educativa, que haurà de fonamentar-se en les cultures en plural, enteses com a processos continuats, individuals i col·lectius vinculats a l'educació formal, informal i al llarg de tota la vida.

Com diu Edgar Morin: (...) *Tenemos que enseñar no a oponer lo universal a las patrias sino a vincular concéntricamente nuestras patrias, familiares, regionales, nacionales, europeas y a integrarlas en el universo concreto de la patria terrestre. Todas las culturas tienen sus virtudes y experiencias, sus saberes, a la vez que sus carencia y sus ignorancias.* (Morin, E., 2000)

[1] <https://undocs.org/es/A/HRC/47/32> [3]

Tags: educació i cultura

- [4]

Source URL: <https://interaccio.diba.cat/en/news/2022/01/llengua-diversitat-cultural>

Links:

[1] <https://interaccio.diba.cat/en/members/interarts>

[2] <https://interaccio.diba.cat/members/carborg>

[3] <https://undocs.org/es/A/HRC/47/32>

[4] <https://interaccio.diba.cat/node/8830>